

Tisztelt Szerkesztőség!

A Magyar Nyelvőr 1951: 4. számának egyik cikke Csokonai *kalamajka* kifejezését tárgyalja. E szó szülőföldemen, a Tiszaháton mindenütt használatos. Legalább is gyermek- és ifjúkoromban, ezelőtt jó 40—50 esztendővel használatos volt. Jártam akkortájt a Nyírségen, Szatmárban, Ugocsában, Ungban, de a *kalamajka* mindig és mindenütt csak ebben az értelemben forgott szájon: "felfordulás, zürzavar, perpatvar, veszekedés", egyszóval: 'cirkusz'. Legtöbbször efféle szólásokban fordult elő: No hiszen volt is ott *kalamajka!* Jókora *kalamajkát* csapott. Ne csinálj itt *kalamajkát!* stb. — A másik szó: a *kacabajka* is közszájon forgott ugyanott, de mindig lenéző, lekicsinylő vagy tréfás mellézköngével. Így: Felkaptam egy rossz *kacabajkát* s rohantam. — Vedd föl legalább ezt a *kacabajkát!* — Csak nem még az utcára ebben a *kacabajkában*. — Csokonai tévedése kétségtelen. Nyilvánvaló, hogy összeeseréte e két hasonlóhangzású szót, ami nem ritka jelenség, pláne ha idegeneredetű és hangzású szavakról van szó. Az efféle szócsereének kirívó példájával találkoztam egyik barátom valamelyik írásában, ahol is a közismert *pampuskaleső* helyett, amely tudvalevőleg a száj tréfás elnevezése, a *gyikleső*t használta. Nem kis fáradságomba került meggyőzni őt arról, hogy a *gyikleső* a baka oldalfegyverének hasonlóképpen tréfás elnevezése.

Ugyancsak ebben a számban volt szó a *kimicsodás*-ról is. Szolnokon és környékén mindenütt általános használatnak örvend. Egyszerű és természetes felelet az efféle kérdésre: Hogy mondja a dinnyét? (vagy más válogatva vásárolt portékát). A felelet ilyenkor erre mifelénk nem is lehet más, mint: *Kimicsodás!* azaz: melyik milyen.

Éppilyen mindennapos használatú itt a Nagykúnságon az *egyremásra* kifejezés is, ha azt akarja az eladó vele mondani, hogy válogatás nélkül adja vagy veszi az árut.

A *Záklyás fene* c. cikkhez: A Tiszaháton közkeletű volt a „*lábik*“-tréfa, még pedig ebben a rövid, numerózus formában: *A négybotlú is meglábik!* Valamint ugyancsak ott használtuk ezt a tréfás szófacsarást: *borot- és hajtválkozás*.

A *Padra viszik a bőrit* c. cikkhez: E szólásmód ilyen alakban élt a Tiszaháton: *Padra kerül a büre hamarosan!*, azaz rövidesen meghal.

Betkowskí Jenő